

[Ivar Nørgaard.]

ligheden er som forhandlingstaktiker, han siger det, og slet ikke som markedsudvalgsformand. Det er den sammenblanding, jeg synes er farlig og skadelig for vort område.

Formanden: Hr. Aksel Larsen har ordet for en kort bemærkning, og vi går derefter over til talerlisten.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Jeg vil tillade mig at henstille til hr. Anders Andersens og regeringspartierne overvejelse, om det ikke ville være gavnligt, om hr. Anders Andersen med de mærkelige standpunkter, han har, og de mærkelige taler, han holder, valgte imellem stillingen som formand for folketingets markedsudvalg og som formand for Landbrugsrådet. Han burde ikke være formand begge steder.

J. O. Krag: Under forhandlingerne i Stockholm sidste lørdag-søndag havde jeg den utaknemlige opgave at fremsætte nogle advarende betragtninger. Opgaven var utaknemlig, fordi der, som naturligt er, på et sådant stort nordisk møde herskede en vis feststemning, og fordi man udadtil gav udtryk for meget stor optimisme med hensyn til den nordiske unions muligheder og det nordiske samarbejdes fremtid.

Jeg vil gerne have lov til her i folketinget nærmere at begrunde den advarsel, jeg fremsatte. Den bygger på erfaringerne fra de meget langvarige og meget intensive toldunionsforhandlinger, der foregik fra 1954 og til henimod 1958-59, hvor de døde bort uden resultat. Som de, der var med dengang, vil erindre, begyndte disse forhandlinger i næsten lige så stor optimisme som de nuværende forhandlinger. Man begyndte i Oslo i august 1954, og jeg tror, at mange rejste hjem fra Nordisk Råds møde i Oslo i 1954 med den opfattelse, at nu stod en nordisk toldunion for døren.

Den blev aldrig til noget til trods for, at der foregik undersøgelser af et voldsomt omfang. Måske kan man sige, at det ikke mindst var på grund af de mange undersøgelser, den ikke blev til noget. Man fulgte den praksis, at hver gang ministrene havde

holdt møde, fandt man punkter med større eller mindre uoverensstemmelser; disse punkter sendte man tilbage til embedsmændene, til de sagkyndige, og fik dem belyst. Så gik undersøgelsens resultat til ny forhandling, hvorefter man på ny bad embedsmændene om at foretage undersøgelser. Undersøgelser har jo den ganske særlige egenskab, at det ikke er det, man er enig om, man undersøger; det er altid det, man er uenig om, der underkastes en ny belysning, og under den belysning er det, som om uenigheden stadig vokser i dimensioner. Man kan også sige det på den måde, at ideen til den nordiske toldunion blev trukket op og ned ad et vaskebræt, hvor ministrene befandt sig i den ene ende af vaskebrættet og embedsmændene i den anden, og efterhånden var der ikke noget tilbage af ideen til toldunionen. Begejstringen var gået fløjten, og man stod med en stor bunke papir — og på det tidspunkt desværre en stor bunke nytteløst papir — i hånden.

Det er en sådan udvikling af den nuværende forhandlingsfase, jeg meget stærkt vil advare imod. Er der da en risiko for, at vi i de nuværende nordiske forhandlinger bevæger os i samme retning mod det negative? Nej, det er heldigvis for tidligt at sige det; jeg synes, det ville være overdrevent at påstå noget sådant. Men vi skal dog ikke glemme, at da man i marts i fjor mødtes her i København til statsministermøde og med repræsentanter for Nordisk Råd, var det i største beslutsomhed, man mødtes, men man skiltes lige så uforpligtede, som man var kommet her til byen. Det eneste, man havde forpligtet sig til, var en procedure, der skulle opfyldes af embedsmændene og efterfølges af en række minister-møder og en række rådslagninger med Nordisk Råds organer. Dette blev opfyldt, og formålet med det var, at man frem til Nordisk Råds møde den 1. marts i år kunne have resultater at fremlægge for Nordisk Råd.

Nu nærmer Nordisk Råds møde sig med stor hast, og man har ingen resultater at fremlægge for Nordisk Råd; man vil få en generaldebat af samme karakter, som man har haft det så mange gange før i Nordisk Råd.

De egentlige beslutninger skulle vel have